

Vlaanderen in evenwicht

HOEZO GELIJK?

Vrouwenraadmemorandum voor de Vlaamse verkiezingen 2009

Nederlandstalige Vrouwenraad

Middaglijnstraat 10 – 1210 Brussel

www.vrouwenraad.be

info@vrouwenraad.be

t. 02/229 38 19 – f. 02/229 38 66

nederlandstalige
vrouwenraad vzw

Inhoud

Gelijkekansenbeleid v/m -----	3
--------------------------------------	----------

Beleidsdomeinen -----	4
------------------------------	----------

1. Beroeps- en privéleven-----	4
2. Onderwijs-----	5
3. Opleiding-----	5
4. Gezondheid-----	5
5. Geweld-----	6
6. Media-----	7
7. Milieu-----	8
8. Vrede-----	8
9. Vlaanderen internationaal-----	10

Gelijkekansenbeleid v/m

De Vrouwenraad streeft naar een genderevenwichtige samenleving. We willen bestaande ongelijkheden opheffen, nieuwe ongelijkheden voorkomen, gelijke empowerment en gelijke deelname van vrouwen en mannen in alle domeinen van de samenleving. Daarvoor zijn structurele maatregelen nodig met aandacht voor diversiteit.

Daarom eisen we gelijke rechten, gelijke kansen en resultaten voor alle vrouwen en mannen ongeacht hun leeftijd, afkomst, origine, huidskleur, overtuiging, seksuele voorkeur, handicap, gezondheid, burgerlijke staat/leefvorm ..., rekening houdend met de verschillen tussen vrouwen en tussen mannen onderling.

Gelijke deelname van vrouwen en mannen aan besluitvorming en aan macht op alle niveaus en een samenhangend beleid waarbij alle vrouwen en mannen een evenwichtige combinatie van activiteiten kunnen realiseren (beroepsarbeid, gezinsarbeid, sociale arbeid, vrije tijd) zijn hiertoe cruciaal.

We baseren onze visie op de internationaal erkende mensenrechten.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- **een coördinerend minister voor gelijke kansen v/m** die de gelijke kansen v/m hoog op de agenda zet en hiertoe een tweesporenbeleid voert: enerzijds een gendermainstreamingsbeleid en anderzijds een specifiek beleid (met aandacht voor meervoudige discriminaties).

Hoe?

- via een decretale verankering van het gendermainstreamingsbeleid;
- door de ontwikkeling van de instrumenten van het gelijkekansenbeleid v/m: seksspecifieke statistieken, genderindicatoren, impactanalyses, monitoring en evaluatie en genderbudgetting;
- door in samenwerking met de Vrouwenraad uitvoering te geven aan de aanbevelingen van het Peking Actieplatform (PAP), het Verdrag tot uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW) en andere internationale verdragen zoals bijvoorbeeld het Actieplatform van de Cairo bevolkingsconferentie;
- door een interministeriële conferentie gelijke kansen v/m die geregeld samenkomt om het beleid af te stemmen;
- door dit gelijkekansenbeleid v/m in het regeerakkoord, de beleidsnota's en -brieven in te schrijven en erover te rapporteren in het tweejaarlijks verslag aan het parlement;
- door een verhoging van het budget van gelijke kansen v/m;
- door de structurele ondersteuning van de Vrouwenraad als overkoepelende organisatie voor verenigingen die ijveren voor mensenrechten en werken aan gelijke kansen v/m in een multiculturele samenleving en als partner van het gelijkekansenbeleid.

Beleidsdomeinen

1. Beroeps- en privé-leven

De deelname aan het arbeidsproces is de beste formule voor zelfstandigheid, onafhankelijkheid en zelfontplooiing van vrouwen en mannen. Leven is wel meer dan werken alleen vandaar ons pleidooi voor een volledig combinatiemodel waardoor we in onze verschillende levensfasen voldoende tijd krijgen om beroep, gezin, vrije tijd en vrijwilligerswerk te combineren, rekening houdend met onze persoonlijke en gezinsomstandigheden.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- **een volledig combinatiemodel**
Het volledig combinatiemodel is het thema van een interministeriële conferentie die uit de diverse federale en Vlaamse bevoegdheidsdomeinen zoals werkgelegenheid, sociale zekerheid, fiscaliteit, gezinsbeleid, kinderopvang, onderwijs, arbeidsorganisatie, mobiliteit,... op elkaar afgestemde en doelmatige maatregelen uitwerkt.
- **het dichten van de loonkloof**
De Vlaamse regering stelt een actieplan op om de loon- en loopbaankloof tussen mannen en vrouwen aan te pakken en onderneemt met de federale bestuursverantwoordelijken gecoördineerde acties, en dit ook in overleg met betrokken vrouwenorganisaties.
- **gender in adviesvorming SERV**
De SERV neemt het genderperspectief, dat het beleid toetst op zijn (eventueel verschillende) effecten voor mannen en vrouwen, systematisch mee op in zijn adviezen. Daarom is het van belang dat de Vrouwenraad structureel betrokken is bij het sociaal overleg, net zoals dat gebeurt met de andere middenveldkoepels.
- **ondersteunende diensten**
 - Uitbreiding van betaalbare ondersteunende diensten om de vergrijzing op te vangen en voor de opvang van (chronisch) zieken en personen met een handicap.
 - Kinderopvang krijgt vorm in een kaderdecreet dat harmoniseert en uitgaat van betaalbaarheid en kwaliteit. Het aantal plaatsen moet voldoende zijn om de behoefte te dekken.

2. Onderwijs

Meisjes presteren gemiddeld beter dan jongens maar ze kunnen hun diploma's minder goed verzilveren op de arbeidsmarkt. Ze kiezen voor richtingen die minder uitzicht bieden op goedbetaalde functies en carrières en ze stoten niet door naar de hogere management- en onderzoeksniveaus.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- garanties voor genderneutraal onderwijs zowel in de lerarenopleiding, studie- en beroepskeuze, het leerplan en het didactisch materiaal;
- ondersteunende maatregelen voor een evenwicht v/m in het korps van lerarenkrachten, directies, onderzoekers en professoren;
- maatregelen voor de erkenning van buitenlandse diploma's;
- de structurele verankering van vrouwen- en genderstudies door de inrichting van een opleiding op masterniveau, door inleidende vakken vrouwen- en genderstudies en de integratie van een genderperspectief in een groot aantal cursussen.

3. Opleiding

Competenties worden niet alleen via onderwijs maar ook via ervaring en vorming verworven. Levenslang leren wordt steeds belangrijker.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- de opname van de genderinvalshoek, buitenschoolse curricula en ervaring op de werkvloer bij de ontwikkeling van beroepsprofielen en kwalificatieprofielen;
- de ervaringsbewijzen (vroeger: titels van beroepsbekwaamheid) uit te breiden naar alle relevante beroepen en niet enkel te richten op de knelpuntberoepen.

4. Gezondheid

Bij de Vlaamse preventieve gezondheidszorg hebben zowel het individu als de gemeenschap hun eigen verantwoordelijkheid. Het curatieve beleid streeft naar zorg op maat voor iedere persoon. De patiënt moet daarbij geen keuze maken in functie van zijn eigen financiële middelen. Ondanks deze uitgangspunten van het Vlaams beleid, stellen we ongelijkheden vast qua gezondheid van vrouwen en mannen.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- de oprichting van een cel sekse, gender en gezondheid bij het Vlaams Agentschap Zorg & Gezondheid. Deze cel coördineert relevante initiatieven en onderzoeksopdrachten zoals dat nu al gebeurt met het bevolkingsonderzoek naar borstkanker, overlegt met Gelijke Kansen Vlaanderen, de wetenschappelijke wereld en met betrokken vrouwen/middenveldorganisaties die hierrond expertise opgebouwd hebben;
- onderzoeken die rekening houden met een combinatie van factoren zoals de genderinvloedshoek, sociaal-economische aspecten, de origine en de invloed van het milieu op de gezondheid van vrouwen, mannen en kinderen;
- de verspreiding van toegankelijke informatie die niet enkel focust op gedrags/mentaliteitswijziging van de bevolking maar ook de producenten sensibiliseert om gezonde en duurzame producten op de markt te brengen;
- interculturele bemiddelaars die op basis van aangepast materiaal informatie geven over specifieke gezondheidsrisico's, bijvoorbeeld borstkanker, baarmoeder(hals)kanker, gynaecologische kankers, het HPV-vaccin, vrouwelijke genitale verminking, HIV/AIDS en SOA;
- de opstart van een kwalitatief bevolkingsonderzoek voor baarmoederhalskanker, naar analogie met het bevolkingsonderzoek voor borstkanker;
- steun voor preventieve acties en campagnes van NGO's voor de bestrijding van vrouwelijke genitale verminking, schadelijke genitale praktijken, het voorkomen van tienerzwangerschappen, HIV/AIDS en SOA.

5. Geweld

Geweld gaat over elke handeling (of dreiging daarmee) die het zelfbeschikkingsrecht, de zelfontplooiing en de lichamelijke integriteit aantast. Het kan bijvoorbeeld gaan om partnergeweld (in diverse relatievormen), intrafamiliaal geweld, ouderenmis(be)handeling, pesten, mobbing of geweld op de werkvloer, stalking,... De bestrijding van geweld staat al jaren op de beleidsagenda maar cijfers tonen aan dat er nog te weinig resultaten zijn. Vandaar de noodzaak tot een duurzame mentaliteitsverandering met duurzame resultaten.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- **een structureel, gecoördineerd en continu beleid**
Geweld blijft een beleidsprioriteit. Daarom wordt een Vlaams actieplan opgemaakt, afgestemd op het Nationaal actieplan van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, in samenwerking en overleg met de verschillende gemeenschappen en gewesten.
Er is nood aan harmonisering van de definities die circuleren rond geweld, aan wetenschappelijk onderzoek naar het voorkomen, de genderdynamieken en de aanpak van geweld.

- **opvang, begeleidings- en hulpverleningsaanbod**
Voorzien in een kwantitatief en kwalitatief voldoende gedifferentieerd aanbod in opvang, begeleiding en hulpverlening naar verschillende doelgroepen en problematieken.
- **sensibilisering en preventie**
Gericht informeren en sensibiliseren rond de rol van gender mbt de verschillende vormen van geweld, vooral met de focus op jongeren (via onderwijs, media, verenigingsleven,...).
- **vorming en opleiding**
Voldoende aanbod voor professionals in functie van preventie, detectie en doorverwijzing.
Geweldbestrijding als vak opnemen in het leerprogramma van studierichtingen voor studenten die later beroepshalve met deze problematiek in aanraking kunnen komen en met speciale aandacht voor genderneutrale en interculturele attitude ten aanzien van deze problematiek.

6. Media

De media en publiciteitssector geven nog steeds seksistische boodschappen en allerlei vormen van genderstereotypen mee. Dit heeft een nefaste invloed op het gedrag van vooral jongeren v/m, zoals toenemend seksisme en seksistisch geweld op school en in de samenleving.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- bewustmakingsacties op te zetten tegen seksistische beledigingen en/of vernederende beelden van vrouwen en mannen in media en reclame;
- in het curriculum van de opleidingen voor mediamakers (professionele, academische bachelor en master) de evenwichtige beeldvorming m/v en de mechanismen die daarbij werken op te nemen als apart opleidingsonderdeel en ook geïntegreerd in de andere opleidingsonderdelen;
- te onderzoeken op welke manier seksistische boodschappen en stereotypen geweerd kunnen worden uit tekstboeken, speelgoed, video- en computerspelletjes, het internet en de nieuwe informatie- en communicatietechnologieën, en uit reclame in de verschillende media;
- een databank van 'goede praktijken' te ontwikkelen, en een gender toolkit voor mediamakers, reclamemakers en adverteerders.

De VRT heeft een beheersovereenkomst met de VRT Cel Diversiteit en gelijke kansen voor mannen en vrouwen, allochtonen en personen met een handicap.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- dat het genderthema beter opgevolgd wordt binnen de Cel diversiteit;
- een verhoging van het budget 'Talent in diversiteit' van de Cel voor opleiding en stage van hogervermelde doelgroepen waarbij jong talent de kans krijgt om zich te ontwikkelen bij de VRT. Wij vragen dat evenveel jonge vrouwen als mannen toegang krijgen tot die stages met aandacht voor gender;
- dat indien de VRT de diversiteitstoolkit gebruikt die ontwikkeld werd door de Europese openbare omroep moet er voldoende aandacht zijn voor het genderspect. Anderzijds is de bestaande gendertoolkit aan actualisering toe.

7. Milieu

Duurzaam milieubeleid in Vlaanderen focust terecht op energie-efficiëntie, hernieuwbare energiebronnen, emissiereducties en de rol van actoren zoals de industrie, de landbouw, de energiesector, de dienstensector en de huishoudens. Duurzaam mobiliteitsbeleid besteedt aandacht aan de transportinfrastructuur, goederenvervoer, personenvervoer (personenwagens, treinen, bussen) en aan verkeersveiligheid. In de Europese context doet Vlaanderen het niet slecht. Een evenwicht tussen economisch, ecologisch en sociaal kapitaal dringt zich op.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- investeringen in plattelandsontwikkeling zodat landbouwbedrijven de mogelijkheid hebben om een ecologische en diervriendelijke landbouw/teelt te combineren met een voldoende inkomen uit andere activiteiten;
- de mogelijkheid om dit inkomen uit te bouwen via startpremies en uitbreidingssubsidies voor nieuwe activiteiten, bijvoorbeeld bed & breakfast, zorgboerderijen;
- om in het kader van duurzame consumptie middelen te voorzien voor vrouwen- en verbruikersorganisaties om hun achterban aan te zetten tot bewuste aankopen: vrouwen zijn nog steeds de belangrijkste beslissers voor aankopen thuis;
- voldoende investeringen in openbaar en doelmatig vervoer, veilig verkeer, veilige fietspaden.

8. Vrede

De overgang van oorlog naar vrede is een complex proces dat gelijktijdige ingrepen op meerdere vlakken vereist. De herschikking van de machtsrelaties tussen vrouwen en mannen is hiervan een integraal onderdeel.

Resolutie 1325 van de VN-Veiligheidsraad erkent het belang, de rol en rechten van vrouwen om op gelijke voet als mannen deel te nemen aan het vredesproces. Ook vanuit wetenschappelijk onderzoek is er voldoende bewijs dat duurzame vrede een inclusieve vrede moet zijn, waaraan vrouwen in gelijke mate deelnemen. Daarom moet geïnvesteerd worden in de uitvoering van Resolutie 1325. Vlaanderen kan hieraan een zinvolle bijdrage leveren.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- **Resolutie 1325 uit te voeren** door:
 - in overleg met de Vrouwenraad, het Vlaams Vredesinstituut en de verschillende betrokken administraties een Vlaams actieplan tot uitvoering van Resolutie 1325 uit te werken, aansluitend en aanvullend op het Belgisch Nationaal Actieplan Resolutie 1325;
 - binnen de enveloppe van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking prioritair te investeren in empowerment van vrouwen en vrouwenorganisaties en in preventie en bestrijding van geweld op vrouwen: door met name fondsen vrij te maken voor vrouwen en vrouwenorganisaties die ijveren voor vrede, vrijheid en mensenrechten zodat zij voldoende capaciteit kunnen ontwikkelen en over voldoende middelen beschikken om deel te nemen aan de (her)opbouw van hun land en geïntegreerd zijn in de democratische besluitvormingsprocessen;
 - (op donorconferenties) steun te verlenen voor de ontwikkeling van 'nationale' instellingen en strategieën voor gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen, waaronder steun voor 'nationale' actieplannen Resolutie 1325 en steun voor de vrouwenorganisaties die ijveren voor vrede en vrouwenrechten;
 - steun te verlenen voor de uitbouw van een onafhankelijke instelling voor observatie van de mensenrechten, waarbinnen de aandacht voor de rechten en vrijheden van vrouwen en gelijke rechten en kansen voor vrouwen en mannen verzekerd is, waaronder aandacht voor geweld op vrouwen;
 - in het kader van verkiezingen, steun te verlenen voor acties en programma's die de deelname van vrouwen aan het democratisch proces en de politieke besluitvorming bevorderen;
 - op Vlaams en internationaal niveau te investeren in een vredeseconomie en te ijveren voor maatregelen die de oorlogseconomie – zwarte markt, parallelle economieën, wapenhandel, illegale en/of illegitieme exploitatie of handel in natuurlijke rijkdommen en grondstoffen... - aan banden legt.
 - maatregelen te nemen die de aanwezigheid van meer vrouwen in de Vlaamse diplomatieke en buitenlandse vertegenwoordiging verzekeren, waaronder de dubbele voordracht v/m voor alle 'buitenlandse' mandaten en maatregelen die partners van buitenlandse en diplomatieke vertegenwoordigers toegang tot betaalde arbeid verzekeren.

9. Vlaanderen internationaal

De Europese Unie, de Raad van Europa en de Verenigde Naties zijn toonaangevend inzake de gelijkekansenregelgeving v/m.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- dat de Vlaamse overheid de internationale besluitvorming en de deelname eraan tijdig bekend maakt aan de Vrouwenraad en andere relevante middenveldorganisaties. Het is belangrijk om voldoende te investeren in de capaciteit van die organisaties om het internationaal beleid op te volgen;
- opvolging te geven aan de aanbevelingen van het CEDAW-comité op het Belgisch rapport (zitting van oktober 2008) die relevant zijn voor de komende legislatuur. Wij denken aan de organisatie van een parlementaire hoorzitting over CEDAW en de besluiten van het CEDAW-Comité;
- maatregelen om de kennis van het CEDAW-verdrag te integreren in het lescurriculum van de faculteiten recht en politieke wetenschappen;
- de Raad van Europa bereidt een Verdrag ter preventie en uitbanning van geweld tegen vrouwen en geweld voor. Vlaanderen moet hierin een actieve input hebben en hierover overleggen met de Vrouwenraad. Vlaanderen steunt ook de tot standkoming van een dergelijk VN-Verdrag.

Het 'buitenlands' beleid is een belangrijke factor voor het Vlaamse beleid en voor het dagelijks leven van de Vlamingen, vrouwen en mannen. Internationale verplichtingen en engagementen moeten maximaal vorm krijgen op alle niveaus. Regionale en lokale structuren kunnen hieraan een belangrijke bijdrage leveren en een meerwaarde geven. Een groot deel van het Vlaamse beleid geeft uitvoering aan besluitvorming van het internationale beleid op verschillende niveaus: Europese Unie, Raad van Europa, Verenigde Naties. Ook op federaal niveau bestaat een gestructureerde samenwerking en overleg. Dit buitenlands beleid heeft nood aan transparantie, een democratisch draagvlak, de sturende aandacht van de parlementen en gendermainstreaming.

Daarom vraagt de Vrouwenraad

- de aanwezigheid van genderexpertise en de integratie van de genderdimensie in elk gecoördineerd multilateraal overleg en in alle afvaardigingen (conferenties, EU, Raad van Europa...) te verzekeren;
- duidelijke en open communicatiekanalen en overleg m.b.t. de internationale fora. De vertegenwoordiging en uitwisseling van informatie mbt de internationale fora moet duidelijk geregeld worden.
- als koepel van de Vlaamse (vrouwen)verenigingen die opkomen voor internationaal erkende mensenrechten, vrijheden en vrouwenrechten om als partner erkend/betrokken te worden bij dit overleg.